

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

I. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ŠKOLE

Název a adresa školy, pro kterou platí tento MPP	Základní škola 198 00 Praha 9 – Černý Most Vybíralova 964/8		
Jméno a příjmení ředitele	Mgr. Jaroslav Šupka		
Telefon na ředitele	281 090 572		
E-mail na ředitele	reditel@zsvybiralova.cz		

Jméno školního metodika prevence	Mgr. Jitka Bezděková		
Telefon	281 090 573		
E-mail	jitka.bezdekovska@zsvybiralova.cz		
Specializační studium	Ano	Studuje x	Ne
Realizátor vzdělávání	Magdaléna o.p.s.		

Jméno výchovného poradce	Ing. Mgr. Milena Kreisingerová		
Telefon	737 214 822		
E-mail	vychovnyporadce@zsvybiralova.cz		
Specializační studium	Ano	Studuje	Ne x
Realizátor vzdělávání	x		

	Počet tříd	Počet žáků/studentů	Počet ped. pracovníků
Přípravná třída	1	15	1
ZŠ - I stupeň	18	412	20
ZŠ - II.stupeň	10	210	21
Celkem	29	637	42

+ 9 vychovatelek a 9 asistentů pedagoga

II. STRUČNÁ ANALÝZA SITUACE

1 Charakteristika školy

1.1 Sídlo

Základní škola ve Vybíralově ulici je velkou školou sídlištního typu. Do provozu byla uvedena ve školním roce 1993/1994. Škola je situována uprostřed starší zástavby sídliště Černý Most II. Dopravní dostupnost konečné stanice metra B umožňuje žákům dojíždění z blízkého okolí.

Složení obyvatelstva je různorodé. V současné době přibývá migrujících obyvatel z různých zemí, hlavně ze zemí bývalého Sovětského svazu a Jugoslávie.

1.2 Počet a složení žáků

Škola je úplnou základní školou a v současné době poskytuje základní vzdělání 637 žákům v 1. až 9. ročníku a má také 1 přípravnou třídu.

Výuka probíhá na 1. stupni v prvním, druhém a čtvrtém ročníku ve čtyřech paralelních třídách. Třetí a pátý ročník má po třech třídách.

Druhý stupeň má v šestém a sedmém ročníku po třech paralelních třídách a v osmém a devátém ročníku po dvou paralelních třídách.

1.3 Materiální, prostorové, technické a ostatní podmínky školy

Školu tvoří 5 vzájemně propojených pavilonů. V současné době je provoz školy zajišťován ve čtyřech pavilonech se dvěma samostatnými vrátnicemi. Prostor pavilonu B využívá již po několik let jako detašované pracoviště Gymnázium Chodovická.

V pavilonu A, C, D jsou umístěny kmenové třídy, odborné učebny a třídy družiny.

Pavilon E zahrnuje tělovýchovný areál se třemi tělocvičnami a posilovnou. V jeho přízemí jsou dvě školní jídelny s centrální výdejnou.

Součástí školy je také venkovní komplex sportovišť převážně s umělým povrchem, školní zahrada se třemi skleníky a domkem na nářadí a také atrium s odpočinkovou zónou.

1.4 Školní vzdělávací program

Školní vzdělávací program integruje témata primární prevence rizikového chování v jednotlivých předmětech a průřezových tématech. Školní vzdělávací program je také přizpůsoben potřebám žáků cizinců. Pro tyto žáky je na naší škole zavedena výuka ČJ pro cizince. Tento způsob vzdělávání považujeme za obzvláště důležitý, protože pomáhá eliminovat vliv odlišné kultury i různé emocionální problémy způsobené odloučením od rodiny, kamarádů, známého prostředí. Napomáhá odstraňovat jazykovou bariéru a příchozím cizincům umožňuje lépe se zapojit mezi své vrstevníky.

2 Tým prevence, školní poradenské pracoviště

- vedení školy (ředitel Mgr. Jaroslav Šupka, statutární zástupkyně Mgr. Iveta Řezníčková, zástupkyně Mgr. Jitka Bezděkovská)
- metodičky primární prevence (1. st. Mgr. Kristýna Vybíralová, 2. st. Mgr. Jitka Bezděkovská)
- výchovná poradkyně (Ing. Mgr. Milena Kreisingerová)
- třídní učitelé a ostatní členové pedagogického sboru

3 Vnitřní informační zdroje

Jako zdroj informací v otázkách primární prevence rizikového chování slouží webové stránky školy – www.zsvybiralova.cz. Další možností je využití e-mailových kontaktů vedení školy, metodičky prevence a výchovné poradkyně.

Taktéž je možno použít odborné a metodické literatury a elektronické materiály z odborných webových stránek.

Důležitým zdrojem je evaluace PPŠ z uplynulých let a průběžné sledování potřeb žáků a rizikových míst v areálu školy.

4 Vnější informační zdroje

Pomocí pro práci školy v oblasti prevence je spolupráce s řadou odborníků a organizací mimo školu.

Jako vnější informační zdroj je nejvíce využíván metodik prevence Pedagogicko-psychologické poradny pro Prahu 3 a 9 a protidrogový koordinátor MČ Praha 14. Dále Pražské centrum primární prevence (www.prevence-praha.cz), MŠMT.

Další možností je Prev-Centrum, z.ú. (www.prevcentrum.cz), Projekt Odyssea, z.s..

5 Dokumentace

- Preventivní program školy
- Deník školní metodičky prevence
- zápisy z jednání, z řešení problémových situací, z pedagogických rad, jednání Školního poradenského pracoviště
- Školní vzdělávací program
- Výroční zpráva (část týkající se prevence), třídní knihy

6 Stav školy z hlediska rizikového chování

Prostředí sídliště poskytuje dětem větší anonymitu, což dává větší prostor pro zapojení se do rizikových činností s různými partami.

Řada žáků se ve zvýšené míře pohybuje v kyberprostředí a využívá digitální technologie.

Velmi různorodé je sociální prostředí žáků, od nedostatku finančních prostředků až po výrazně dobrou finanční situaci rodiny.

Významně se zvyšuje pracovní nasazení rodičů a tím ubývá prostoru pro společné trávení času s dětmi.

Část rodin je zastáncem tzv. volné výchovy bez nutnosti dodržování pravidel, zdravého režimu a často i bez učení se základních návyků slušného chování.

Z uvedených důvodů se řada rodičů snaží přenášet zodpovědnost za výchovu dětí zcela na školu.

Poměrně velká část žáků je cizinců, řada z nich i bez základní znalosti českého jazyka a navíc ze zcela jiného kulturního prostředí.

Všechny zmíněné faktory spolu s opakující se nejednotností a nedůsledností pedagogů při vyžadování dodržování pravidel mohou nést rizikové projevy chování.

7 Evaluace PPŠ za školní rok 2017/2018

V průběhu školního roku se uskutečnila řada preventivních programů.

Pokračovala spolupráce s organizací Prev-Centrum. Žáci většinou vítali možnost dovědět se nové informace a zahrát si aktivizační hry. Odvážnější z dětí využili možnost ptát se na to, co je v daném tématu zajímavé.

Proběhly také některé akce na základě aktuálních nabídek. Jednalo se o interaktivní divadelní představení s prvky prožitkové pedagogiky na téma prevence násilí, interaktivní besedy na téma zdravá strava, zdravý životní styl.

Ve dvou třídách 1. stupně jsme reagovali na situaci v kolektivu zařazením bloku selektivní primární prevence Projekt Odyssea zaměřené na rozvoj pozitivních vzájemných vztahů, tolerance a vzájemné spolupráce.

Škola řešila několik podezření na šikanu, šetřením se však ukázalo, že šlo o případy dílčí agrese, nevhodného vzájemného chování a nedorozumění. Ukazuje se však potřeba prohloubit povědomí žáků i pedagogů v problematice šikany, předcházení jejím projevům a dovednostem řešení situací případného podezření na ni.

V loňském školním roce se dále řešilo několik projevů záškoláctví. I z jejich řešení vyplynula potřeba vést třídní učitele ke zlepšení komunikace s rodiči a ke včasnému předávání informací školnímu poradenskému pracovišti.

Po celý školní rok jsme pokračovali v nastaveném rozvrhu třídnických hodin s frekvencí 1x měsíčně ve třídách prvního stupně a 1x týdně na druhém stupně. Zároveň byl zaveden systém Měsíčních přehledů, krátkých zpráv se záznamy akcí třídy i výsledovaných projevů v chování dětí třídními učiteli.

3. STANOVENÍ CÍLŮ PPŠ

Cíl:	Podpora zkvalitnění sociálního klimatu ve třídách se zaměřením na práci se třídou
Ukazatele dosažení cíle:	Informace z měsíčních přehledů tříd, z rozhovorů se žáky, učiteli, rodiči,...
Zdůvodnění cíle:	Stav školy z hlediska rizikového chování a evaluace PPŠ za rok 2017/2018.

Cíl:	Zlepšení komunikace mezi pedagogy, školním poradenským pracovištěm a rodiči při řešení záškoláctví a hrubého chování.
Ukazatele dosažení cíle:	Podchycení jmenovaných projevů v počátcích, omezení množství opakujících se kratších neomluvených absencí.
Zdůvodnění cíle:	Evaluace PPŠ za rok 2017/2018 ukazuje na opakující se případy záškoláctví a agresivního jednání při řešení nedorozumění a sporů mezi dětmi.

Cíl:	Zpracování preventivní strategie školy
Ukazatele dosažení cíle:	Vypracovaná preventivní strategie školy.
Zdůvodnění cíle:	Jde o dokument, který je třeba k efektivnímu plánování akcí z dlouhodobého hlediska, ke stanovení si jasných dlouhodobých cílů.

Cíl:	Zefektivnění preventivního programu školy
Ukazatele dosažení cíle:	Upravený preventivní program školy, který bude plně navazovat na školní vzdělávací program.
Zdůvodnění cíle:	Je třeba ověřit, že jsou v PPŠ i ŠVP zařazena všechna témata, která se vztahují k prevenci a zda jsou v dostatečném rozsahu a časové dotaci.

Cíl:	Sestavení krizového plánu
Ukazatele dosažení cíle:	Vytvořené krizové plány pro jednotlivé typy situací
Zdůvodnění cíle:	Jasná pravidla, která budou mít k dispozici všichni dospělí pracující ve škole, usnadní a zrychlí řešení krizových situací ku prospěchu žáků.

4. SKLADBA AKTIVIT PPŠ PRO JEDNOTLIVÉ CÍLOVÉ SKUPINY

a) Pedagogové

Název a odborné zaměření vzdělávání	Specializační studium pro školní metodiky prevence
Stručná charakteristika	Akreditovaný studijní program určený k získání teoretických informací, osvojení praktických dovedností a zkušeností potřebných pro výkon funkce ŠMP.
Realizátor/lektor	Magdaléna, o.p.s.
Počet proškolených pedagogů	1
Počet hodin	128
Termín konání	v průběhu celého školního roku
Zodpovědná osoba	Jitka Bezděková

Název a odborné zaměření vzdělávání	Primární prevence na 1. stupni základních škol
Stručná charakteristika	Program určený třídním učitelům na prvním stupni, který připravuje pedagogy k začleňování preventivních aktivit do běžných činností třídy v rámci výuky.
Realizátor/lektor	Prev-Centrum, z.ú.
Počet proškolených pedagogů	3
Počet hodin	8
Termín konání	podzim 2018
Zodpovědná osoba	Jitka Bezděková

b) Žáci

Tematické bloky ve výuce, zaměřené na prevenci rizikového chování

- 1. třídy** – bezpečná cesta do školy, pravidla správného chování ve škole, komunikace s dospělými, dopravní výchova
Prvouka, výtvarná výchova, tělesná výchova, pracovní činnosti
Časová dotace – průběžně po celý školní rok
Vyučující daného předmětu
- 2. třídy** – dopravní výchova, komunikace s neznámými lidmi, vzájemná pomoc a spolupráce
Prvouka, výtvarná výchova, tělesná výchova, pracovní činnosti, třídnické hodiny
Časová dotace – průběžně po celý školní rok
Vyučující daného předmětu
- 3. třídy** – zdravotní výchova, škodlivost alkoholu a cigaret, dopravní výchova, komunikace s neznámými lidmi, vztahy v kolektivu (týmová spolupráce)
Prvouka, výtvarná výchova, tělesná výchova, pracovní činnosti, třídnické hodiny
Časová dotace – průběžně po celý školní rok
Vyučující daného předmětu
- 4. třídy** – atmosféra v třídním kolektivu, práva dětí, zdraví, aktivní využití volného času, dopravní výchova
Přírodověda, vlastivěda, výtvarná výchova, tělesná výchova, pracovní činnosti, třídnické hodiny
Časová dotace – průběžně po celý školní rok
Vyučující daného předmětu
- 5. třídy** – vzájemná pomoc, přátelství, řešení stresu, škodlivost alkoholu a cigaret, kyberšikana, dopravní výchova
Přírodověda, vlastivěda, informatika, výtvarná výchova, tělesná výchova, pracovní činnosti, třídnické hodiny
Časová dotace – průběžně po celý školní rok
Vyučující daného předmětu
- 6. třídy** – stmelení kolektivu, pravidla soužití, týmová spolupráce, kyberšikana, protidrogová prevence
Přírodopis, občanská výchova, rodinná výchova, informatika, výtvarná výchova, tělesná výchova, pracovní činnosti, třídnické hodiny
Časová dotace – průběžně po celý školní rok
Vyučující daného předmětu
- 7. třídy** – vztahy v rodině, posílení sebepoznání, odolávání manipulace, jak poznat šikanu a jak se jí bránit
Přírodopis, občanská výchova, rodinná výchova, informatika, výtvarná výchova, tělesná výchova, pracovní činnosti, třídnické hodiny
Časová dotace – průběžně po celý školní rok
Vyučující daného předmětu
- 8. třídy** – partnerské vztahy, hodnotový žebříček, odpovědnost za svá rozhodnutí, životní rizika, efektivní komunikace, zásady a poskytnutí první pomoci, chování v krizových situacích
Přírodopis, chemie, občanská výchova, fyzika, rodinná výchova, informatika, výtvarná výchova, tělesná výchova, pracovní činnosti, třídnické hodiny
Časová dotace – průběžně po celý školní rok
Vyučující daného předmětu
- 9. třídy** – vstup na střední školu (adaptace), asertivita, finanční gramotnost, právní povědomí, chování v situacích ohrožujících život
Přírodopis, chemie, matematika, občanská výchova, fyzika, informatika, výtvarná výchova, tělesná výchova, pracovní činnosti, třídnické hodiny
Časová dotace – průběžně po celý školní rok
Vyučující daného předmětu

Nadále budeme pokračovat v systému pravidelných třídnických hodin. Ve třídách 2. – 4. ročníku jedenkrát měsíčně a od 5. třídy jednou týdně. Třídní učitel s žáky získává čas pro řešení aktuálních situací v kolektivu, může používat techniky na zlepšování klimatu třídy i vysledovat případné počínající projevy rizikového chování.

Specifická prevence

Název programu	Bezpečně online
Typ programu	interaktivní seminář
Stručná charakteristika programu	Interaktivní přednášky s besedou na téma kyberkriminalita. Každý ročník má své téma s ohledem na věk a vyspělost v používání digitálních technologií.
Realizátor	Kraje pro bezpečný internet
Cílová skupina	žáci 4. – 9. tříd
Počet žáků v programu	370
Počet hodin programu	2 / třída
Termín	10. – 11. 2018
Zodpovědná osoba	Jitka Bezděkovská

Název programu	Prevence agrese a šikany
Typ programu	blok primární prevence
Stručná charakteristika programu	Program učí žáky rozlišovat šikanu od škádlení a rozeznávat znaky psychického a fyzického násilí. Žáci se dozví, jak takové situace řešit, kam se obrátit. Zároveň program podporuje zdravé sebevědomí žáků, vzájemnou toleranci a porozumění v kolektivu.
Realizátor	Prev-Centrum, z.ú.
Cílová skupina	žáci 5. tříd
Počet žáků v programu	62
Počet hodin programu	4 / třída
Termín	1. pololetí školního roku
Zodpovědná osoba	Jitka Bezděkovská

Název programu	Závislostní chování – nelátkové závislosti
Typ programu	blok primární prevence
Stručná charakteristika programu	Program seznamuje žáky s tématy nelátkových závislostí (nadměrné užívání PC a jiných komunikačních technologií, hraní počítačových her, gambling...), učí je uvědomit si hranici mezi běžným užíváním a závislostí. Motivuje ke zdravému životnímu stylu a ke komunikaci s osobním kontaktem.
Realizátor	Prev-Centrum, z.ú.
Cílová skupina	žáci 5. tříd
Počet žáků v programu	62
Počet hodin programu	4 / třída

Termín	2. pololetí školního roku
Zodpovědná osoba	Jitka Bezděkovská

Název programu	Zážitkový blok na podporu spolupráce v třídním kolektivu
Typ programu	blok primární prevence
Stručná charakteristika programu	Cílem programu je zprostředkovat žákům společný zážitek se třídou, rozvíjet schopnost spolupráce a podpořit pozitivní klima v třídním kolektivu. Nedílnou součástí programu je i vzájemné poznávání žáků pomocí interaktivních technik.
Realizátor	Prev-Centrum, z.ú.
Cílová skupina	žáci 6. tříd
Počet žáků v programu	62
Počet hodin programu	4 / třída
Termín	1. pololetí školního roku
Zodpovědná osoba	Jitka Bezděkovská

Název programu	Zdravý životní styl, poruchy příjmu potravy
Typ programu	blok primární prevence
Stručná charakteristika programu	Program motivuje žáky k odpovědnosti za jejich životní styl a pomáhá ujasnit si, jaké chování v kontextu stravování a životního stylu je zdravé, a jaké může být rizikové.
Realizátor	Prev-Centrum, z.ú.
Cílová skupina	žáci 6. tříd
Počet žáků v programu	62
Počet hodin programu	4 / třída
Termín	2. pololetí školního roku
Zodpovědná osoba	Jitka Bezděkovská

Název programu	Svět chlapců a dívek
Typ programu	blok primární prevence
Stručná charakteristika programu	Cílem programu je vést žáky k uvědomění možných rozdílů mezi dívkami a chlapci, jak vývojových, tak rolových, zároveň motivovat k odstranění předsudků ve vnímání druhého pohlaví (genderové stereotypy, genderová nerovnost).
Realizátor	Prev-Centrum, z.ú.
Cílová skupina	žáci 7. tříd
Počet žáků v programu	61
Počet hodin programu	4 / třída
Termín	1. pololetí školního roku
Zodpovědná osoba	Jitka Bezděkovská

Název programu	Závislostní chování – legální návykové látky
Typ programu	blok primární prevence

Stručná charakteristika programu	Žáci si díky programu uvědomí rizika spojená s konzumací alkoholu a kouřením tabáku, posílí svou schopnost odolávat skupinovému tlaku (technika „asertivního ne“).
Realizátor	Prev-Centrum, z.ú.
Cílová skupina	žáci 7. tříd
Počet žáků v programu	61
Počet hodin programu	4 / třída
Termín	2. pololetí školního roku
Zodpovědná osoba	Jitka Bezděkovská

Název programu	Partnerské vztahy
Typ programu	blok primární prevence
Stručná charakteristika programu	Žáci se zamyslí nad svojí představou ideálního partnera, nad vlastním hodnotovým žebříčkem, uslyší názory ostatních spolužáků, budou mít příležitost hovořit o tom, jak druhému projevit zájem, jak navázat vztah. Program zdůrazňuje význam komunikace jako cesty k řešení problémů.
Realizátor	Prev-Centrum, z.ú.
Cílová skupina	žáci 8. tříd
Počet žáků v programu	44
Počet hodin programu	4 / třída
Termín	1. pololetí školního roku
Zodpovědná osoba	Jitka Bezděkovská

Název programu	Prevence rizikového sexuálního chování, prevence HIV/AIDS
Typ programu	blok primární prevence
Stručná charakteristika programu	Cílem programu je podpořit žáky ve schopnosti navazovat zdravé vztahy mimo rodinu a chovat se odpovědně. Žáci získají informace o rizicích spojených se zahájením sexuálního života, mohou pokládat vlastní dotazy ohledně sexuality a vztahů, uvědomí si zodpovědnost za své chování, posílí schopnost svobodně se rozhodovat a odolávat tlaku.
Realizátor	Prev-Centrum, z.ú.
Cílová skupina	žáci 8. tříd
Počet žáků v programu	44
Počet hodin programu	4 / třída
Termín	2. pololetí školního roku
Zodpovědná osoba	Jitka Bezděkovská

Název programu	Závislostní chování – nelegální návykové látky
Typ programu	blok primární prevence
Stručná charakteristika programu	Žáci získají informace o nelegálních návykových látkách, jejich druzích, účincích, základní legislativě a možnostech léčby. Uvědomí si rizika spojená s užíváním návykových látek, ale i důvody, proč je lidé užívají. Rozvíjí schopnost samostatně se rozhodovat, odolávat tlaku skupiny a řešit problematické situace

	jinak než pomocí nelegálních návykových látek.
Realizátor	Prev-Centrum, z.ú.
Cílová skupina	žáci 9. tříd
Počet žáků v programu	43
Počet hodin programu	4 / třída
Termín	1. pololetí školního roku
Zodpovědná osoba	Jitka Bezděková

Název programu	Dospívání, dospělost, přechod na SŠ
Typ programu	blok primární prevence
Stručná charakteristika programu	Téma připravuje třídu na ukončení ZŠ, minimalizuje obavy žáků z přechodu na SŠ. Umožňuje žákům zamýšlení nad vlastními hodnotami, cíli a nad cestou k jejich realizaci.
Realizátor	Prev-Centrum, z.ú.
Cílová skupina	žáci 9. tříd
Počet žáků v programu	43
Počet hodin programu	4 / třída
Termín	2. pololetí školního roku
Zodpovědná osoba	Jitka Bezděková

c) Rodiče

V průběhu školního roku jsou rodiče informováni o chování dětí, případně projevech rizikového chování učiteli prostřednictvím e-mailů, telefonických či osobních rozhovorů. Pravidelně jsou zařazovány třídní schůzky (třikrát ročně) a individuální konzultace (čtyřikrát za rok). Využít také mohou konzultační hodiny výchovné poradkyně a školní metodičky prevence.

V případě zájmu ze strany rodičů a nalezení vhodné nabídky, bude realizována přednáška na téma online bezpečí.

Použité zkratky:

PPŠ – Preventivní program školy

RCh – Rizikové chování

SPJ – Sociálně patologické jevy

NNO – Nestátní neziskové organizace

ŠMP – Školní metodik prevence

RVP – Rámcová vzdělávací program

ŠVP – Školní vzdělávací program